

PŘÍPRAVA UČITELŮ NA VEDENÍ ŽÁKŮ K SAMOSTATNOSTI A TVOŘIVOSTI

Eva Mráziková
Optometrie, 2010

Samostatnost a tvořivost

- **nejvýraznější projev lidské existence,** který vyjadřuje její autonomii, svébytnost a jedinečnost
- cesta zrání a formování samostatnosti a tvořivosti člověka je:
 - dlouhá a náročná
 - ovlivňována mnoha činiteli a
 - závisí na mnoha podmínkách

Tvořivost

- je odhalování, objevování, vynalézání něčeho nového a prospěšného, co předtím neexistovalo
- má hluboké kořeny ve výbavě osobnosti, v nadání a talentu

Tvořivost

- **romantické pojetí** spojuje tvořivost převážně jen s uměleckými artefakty, které nás svou výjimečností jednoznačně o originálních kvalitách přesvědčují
- **v širším slova smyslu**, který sdílí také pedagogika, se však tvořivé projevy přisuzují každé normální lidské bytosti

Je tvořivost učitelná?

- odpověď **není** zcela **jednoznačná**
- **tvořivé jednání** se skládá z celé řady procesů, z nichž některé lze do značné míry nacvičovat a zdokonalovat
- podle **J.P.Guilforda** intelekt obsahuje na 120 faktorů, z nichž známe asi 50, které je většinou možno trénovat a posilovat
- také se uplatňuje **představivost, fantazie, imaginace a intuice**

Je tvořivost učitelná?

- lze také rozvíjet další předpoklady tvořivých aktivit jako jsou např. **plynulost, pružnost a původnost myšlení, citlivost na problémy** atd.
- je nutné respektovat individuální rozdíly a předpoklady, jakož i stupeň **vloh a nadání**
- hledání, odhalování a rozvíjení předpokladů pro tvořivou práci v různých oborech činnosti u každého žáka patří k základům učitelské profese

Podmínky pro rozvíjení samostatnosti a tvořivosti - ŠKOLA

- hlavní požadavek – **příznivé klima**, které zajišťuje nezbytné podmínky pro probouzení a kultivování předpokladů a schopností
- **Komenský** – označil školu slovem „líbezná“

Podmínky pro rozvíjení samostatnosti a tvořivosti - RODINA

- může dítě od malička připravovat a utvářet, budovat základy sociálních vazeb a hodnotové orientace, posilovat samostatnost, pěstovat smysl pro inovaci
- záleží na životním stylu rodiny, na ekonomické a kulturní úrovni a na celkovém klimatu
- rodiče by si měli najít dostatek času pro své děti

Podmínky pro rozvíjení samostatnosti a tvořivosti – ŠKOLA-RODINA

- škola a rodina – měly by spolupracovat
- předpoklad úspěchu – vzájemná důvěra, oboustranné poznání, vstřícnost a otevřenost
- ale – mezi školou a rodinou často existuje napětí, nedůvěra a nepochopení
- škola by měla žáky, a tím také i rodinu získávat, ale také širší společenskou veřejnost a občanskou komunitu, v níž škola působí

Příprava učitelů

- otázkám přípravy budoucích učitelů se věnuje trvalá pozornost, ale zdá se, že nepostihuje podstatu věci → v přípravě učitelů lze pozorovat jen málo progresivních změn postihujících základní problémy jejich přípravy, neboť situace na školách se příliš nelepší
- někteří noví absolventi se ve školách fyzicky i obrazně ztrácejí
- pedagogická teorie a praxe se od sebe vzdalují

Příprava učitelů

- má-li učitel naplňovat své hlavní poslání, měl by vzít do úvahy široké spektrum vlivů, v jejichž silovém poli se realizace osobnosti uskutečňuje
- změna – přechod od mozaikové, kvantitativní, předmětově scientistické orientace ke koncepci celostní, kvalitativní, osobnostně humanistické
- cíl – odborník zaměřen na vedení žáků k ovládnutí vědomostí a dovedností, ale také na formování osobnosti žáka

Příprava učitelů

- změna v přípravě učitelů by měla být už dnes, a ne v budoucnosti, neboť život bude klást především důraz na osobnostní vlastnosti člověka, na jeho postoje, komunikativnost, svobodné rozhodování, samostatnost a tvořivost
- univerzální požadavky – v současnosti mají zásadní význam i pro přípravu učitelů pro vedení žáků k samostatnosti a tvořivosti

Příprava učitelů

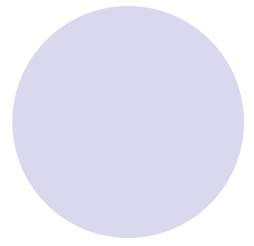
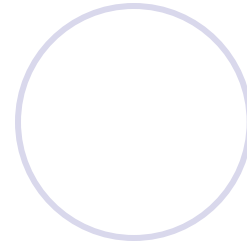
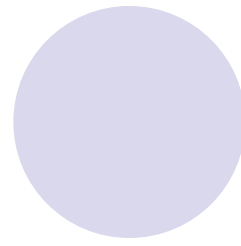
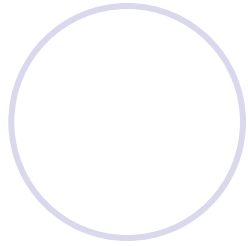
- nároky na přípravu učitelů pro vedení žáků k samostatnosti a tvořivosti se také týkají výběru učiva, techniky kreativního řešení problémů, alternativních výukových metod, technik rozvíjení tvořivosti
- je potřeba vybavit budoucího učitele odpovídajícími metodickými dovednostmi k řízení postupného vývoje žáka od aktivity k samostatnosti a tvořivosti, schopnosti diagnostikovat nadaného žáka, schopností zodpovědně se rozhodovat v problematice kurikula

Závěr

- není toho málo, čím je nutno budoucího učitele vyzbrojit, aby byl s to plnit všechny uvedené postuláty
- lze konstatovat, že zásadnější obrat v přípravě profesionálně zdatného učitele ve smyslu nastíněných cílů nás ještě čeká

Zdroje:

Pedagogická orientace 18-19/96, s.33 - 37

Děkuji za pozornost

